

Školská dochádzka v rozvojových regiónoch a faktory, ktoré na ňu vplyvajú. Prípadová štúdia na okrese Buikwe, Uganda

Barbora Frličková¹
Martin Schlossarek²
Jaromír Harmáček³
Eliška Škúrková⁴

¹ Katedra rozvojových a environmentálnych štúdií PrF UP v Olomouci; 17. listopadu 12, 771 46 Olomouc; barbora.frlickova01@upol.cz

² Katedra rozvojových a environmentálnych štúdií PrF UP v Olomouci; 17. listopadu 12, 771 46 Olomouc; martin.schlossarek@upol.cz

³ Katedra rozvojových a environmentálnych štúdií PrF UP v Olomouci; 17. listopadu 12, 771 46 Olomouc; jaromir.harmacek@upol.cz

⁴ Katedra rozvojových a environmentálnych štúdií PrF UP v Olomouci; 17. listopadu 12, 771 46 Olomouc; eliska.jurickova01@upol.cz

Grant: IGA_PrF_2021_018

Název grantu: IGA – Analýza vybraných faktorů a řešení chudoby na úrovni domácností: případové studie ze Subsaharské Afriky

Oborové zaměření: AM – Pedagogika a školství

© GRANT Journal, MAGNANIMITAS Assn.

Abstrakt Štúdia skúma faktory ovplyvňujúce pravidelnú školskú dochádzku v okrese Buikwe v Ugande. Výskum bol založený na dotazníkovom šetrení na troch základných školách v okrese Buikwe. Na základe dotazníkového šetrenia bol zostrojený regresný model a metódou tzv. Poissonovej regresie panelových dát boli faktory vplyvajúce na absencie žiakov skúmané. Pozitívny a štatisticky významný vzťah bol medzi vysvetľovanou premennou počet absencií a premennými: pohlavie, vzdialenosť bydliska od školy, počtom mladších súrodencov, tým, či má dieťa biologických rodičov a či vykonáva platenú prácu. Premenné vek, počet členov domácnosti, vzdelanie matky, hlad, to, či je hlavou v domácnosti, kde dieťa žije, žena a či je dieťa zapojené do programov pomoci, vplyvajú na pravidelnú školskú dochádzku žiakov negatívne.

Kľúčové slová školská dochádzka, vzdelanie, regresná analýza, Buikwe, Uganda

1. ÚVOD

Analýza determinantov chudoby a jej riešenia sú predmetom záujmu akademikov v oblasti rozvojovej politiky a pomoci už desaťročia. V poslednom čase sa čoraz viac presadzuje (nepeňažný) viacrozmerný prístup k chudobe. Najpoužívanejším ukazovateľom chudoby, ktorý poukazuje na jej dimenzie, je tzv. viacrozmerný index chudoby (MPI – Multidimensional Poverty Index). MPI pozostáva z troch dimenzií chudoby – vzdelanie, zdravie a životná úroveň (UNDP, 2016).

Zatiaľ čo vzdelanie je jedným z dimenzií MPI, vykazuje pozitívny vplyv na hospodársky rast a životnú úroveň, produktivitu práce, inovácie a technologický pokrok. Vzdelanie ovplyvňuje hospodársky rast aj prostredníctvom svojho vplyvu na rozdelenie príjmov (príjmová nerovnosť).

Vzdelávanie zásadne prispieva k budovaniu inkluzívnej a demokratickej spoločnosti. Napriek dôležitej úlohe vzdelávania ako predpokladu rozvoja, 59 miliónov detí nechodí do školy a vyše polovica z nich pochádza zo subsaharskej Afriky (UNESCO, 2020).

Hlavným cieľom výskumu je odhaliť a analyzovať faktory, ktoré ovplyvňujú školskú dochádzku detí na základných školách v okrese Buikwe v Ugande.

2. FAKTORY OVPLYVŇUJÚCE ŠKOLSKÚ DOCHÁDZKU

Ugandská vláda považuje vzdelávanie za základné ľudské právo a jeden zo základných nástrojov na zníženie chudoby. Vzdelanie je ukotvené v Ústave Ugandskej republiky (Constitution of the Republic of Uganda, 1995). Najvýznamnejším programom na podporu vzdelávania v Ugande bol program všeobecného základného vzdelávania (Universal Primary Education – UPE), ktorý sa začal v roku 1997 ako súčasť národnej politiky s cieľom poskytnúť bezplatné základné vzdelanie znevýhodneným deťom. UPE je jedným z politických nástrojov ugandskej vlády na dosiahnutie zníženia chudoby a zlepšenia ľudského rozvoja. (Bategeka a Okurut, 2005)

Program UPE je uplatňovaný aj v okrese Buikwe v Ugande. Celkový počet škôl v okrese Buikwe je 647 (počet základných škôl je 408) (buikwe.go.ug, 2022). Sčítanie ľudu v roku 2014 ukázalo, že v okrese Buikwe navštevuje základné školy 84 % detí vo veku 6–12 rokov (Uganda Bureau of Statistics, 2017). Podľa Plánu rozvoja sa okres Buikwe stretáva s mnohými problémami v oblasti poskytovania základného vzdelávania. Medzi tieto problémy patrí slabá výkonnosť základných škôl, nedostatočné vybavenie škôl, vysoká miera predčasného ukončenia školskej dochádzky žiakov, obmedzená účasť rodičov na vzdelávaní, nedostupnosť vodných zariadení v školách a nedostatočný pedagogický personál alebo absencia učiteľov. Mnoho detí a mladých ľudí v okrese Buikwe nechodí do školy, pretože v miestnych školách nie je dostatok miest. Iní chodia do školy pešo dlhé vzdialenosti. (Buikwe District Local Government, 2015)

Hoci sa prístup k vzdelaniu a kvalita vzdelávania v subsaharskej Afrike zlepšuje, nie každé dieťa chodí pravidelne do školy. V tejto kapitole sú popísané vybrané faktory, ktoré ovplyvňujú školskú dochádzku, účasť na vyučovaní a mieru zápisovosti zápis do školy.

Jedným z najvýznamnejších faktorov ovplyvňujúcich školskú dochádzku je sociálno-ekonomická situácia rodiny dieťaťa. Školné môže predstavovať až 30 % rodinných výdavkov. V Ugande, Bangladéši, Nepále a Zambii je vzdelávanie jedným z troch najväčších výdavkov domácností (WFP, 2006). Podľa UNICEF-u (2016) je pravdepodobnosť, že najchudobnejšie deti budú navštevovať školu veľmi nízka, a to aj napriek rastúcej podpore vládnych a medzinárodných programov na podporu vzdelávania. Ako príklad UNICEF (2016) uvádza, že narodenie do chudobnej rodiny v Tanzánii zdvojnásobuje riziko, že dieťa nezíska základné vzdelanie.

Extrémna chudoba je jedným z hlavných faktorov spôsobujúcich absencie v školskej dochádzke detí. Nižší sociálno-ekonomický status rodiny znižuje pravdepodobnosť, že dieťa bude pravidelne posielané do školy a zvyšuje pravdepodobnosť, že bude pracovať a zarábať peniaze do rodinného rozpočtu (Cardoso a Verner, 2006). Chudoba bola najdôležitejšou prekážkou pravidelnej školskej dochádzky aj vo výskume Namkwaya a Kibirige (2014) v Ugande.

Pohlavie detí ovplyvňuje školskú dochádzku samo o sebe, ale aj v kombinácii s ďalšími faktormi, napr. prácou v domácnosti. Karabo a Natal (2013) uviedli, že vzdelanie umožňuje dievčatám robiť vlastné rozhodnutia a pozitívne ovplyvňovať svoje rodiny. Vzdelanie zlepšuje životy dievčat a žien (Alika a Egbochuku, 2009).

Podľa Svetového potravinového programu (WFP) (2021) takmer polovica všetkých Ugandanov denne skonzumuje menej kalórií, ako potrebuje, a každý tretí školák nemá počas školského dňa čo jesť. V školskom veku má potravinová neistota a nedostatok jedla negatívny vplyv, pretože nedostatočná strava vedie k nutričným problémom v oblasti zdravia, rastu a vývoja. Môže spôsobiť nižšiu mieru zápisovosti do školy a nižšiu školskú dochádzku, taktiež potom môže obmedziť schopnosť sústrediť sa a podávať výkony v škole. Keďže školská dochádzka sa považuje za základnú príležitosť na učenie, ide o veľké prekážky v duševnom rozvoji dieťaťa. (Burchi a De Muro, 2007; WFP, 2006)

Rodičia a ostatní členovia rodiny, ktorí žijú so žiakmi v jednej domácnosti, zohrávajú dôležitú úlohu v školskej dochádzke detí. Nannyonjo (2007) v štúdiu z Ugandy ukázala, že žiaci z menších rodín dosiahli v testoch lepšie výsledky ako žiaci z väčších rodín, čo môže súvisieť aj so školskou dochádzkou. Vo všeobecnosti platí, že výsledky testov klesajú so zvyšujúcim sa počtom členov domácnosti. Pri väčšom počte detí v domácnosti môže byť záujem dieťaťa o učenie častejšie narušený. Úroveň vzdelania detí klesá so zvyšujúcim sa počtom detí v danej rodine. V týchto prípadoch rodičia nie sú schopní podporovať a pomáhať viacerým deťom pri učení.

Keďže vzdelávanie na základnej škole je zamerané na mladšie deti, rozhodnutie navštevovať školu zvyčajne ovplyvňujú rodičia (Namukwaya a Kibirige, 2014). Pal (2004) zistil, že vzdelanie rodičov je veľmi relevantným determinantom zápisovosti do základnej školy a školskej dochádzky. Výsledky štúdií ukazujú, že dosiahnuté vzdelanie rodičov pozitívne súvisí s počtom detí zapísaných do školy. Ahiakpor a Swaray (2015) dodali, že existuje pozitívna vzťah medzi vzdelaním rodičov a školskou dochádzkou detí, najmä v prípade dievčat. Výskum dospel k záveru, že vzdelanie matky má silnejší vplyv ako vzdelanie otca. Aj podľa Ainsworth et al. (2002) sa so vzdelaním matky zvyšuje pravdepodobnosť zápisu do školy a dochádzky mladších detí. Vo všeobecnosti má vzdelanie rodičov silný pozitívny vplyv na zápisovosť detí do školy a školskú dochádzku.

Smrť jedného alebo oboch rodičov žiakov je v rozvojových krajinách stále bežná. Mnoho úmrtí v subsaharskej Afrike spôsobuje

HIV/AIDS. Každé desiate dieťa mladšie ako 15 rokov v Afrike je sirota, pretože stratilo jedného alebo oboch rodičov. Smrť rodiča môže dieťa obmedziť v mnohých oblastiach. Domácnosti po smrti jedného alebo oboch rodičov nemusia byť schopné platiť školné z dôvodu straty príjmu. (Ainsworth et al., 2002) Predchádzajúce štúdie ukázali, že prítomnosť matky je silnejším determinantom školskej dochádzky dieťaťa ako prítomnosť otca (Tansel, 1997). Ainsworth et al. (2002) dodali, že sirotky bez matky sú zraniteľnejšie pri zápise do školy a jej návšteve najmä vo veku 7–10 rokov.

Pravidelnú školskú dochádzku ovplyvňuje aj vykonávanie domácich prác. Namukwaya a Kibirige (2014) vo svojom výskume v ugandskom okrese Kotido zistili, že problém zapojenia detí do domácich prác je kľúčovým dôvodom, prečo mnohé deti nemohli byť zapísané do školy a zotrvať v nej. Tento faktor ovplyvňuje viac dievčat ako chlapcov. Slabé školské výsledky dievčat súvisia so zapojením do domácich prác, ako je zber vody a dreva, varenie a starostlivosť o mladších súrodencov (Teshome, 2002).

V rozvojových krajinách často dochádza ku kompromisu medzi školskou dochádzkou a detskou prácou. Školská dochádzka a detská práca sa navzájom vylučujú – ak dieťa pracuje, nenavštevuje školu a naopak (Cardoso a Verner, 2006).

Z literatúry tiež vyplýva, že vo vidieckych oblastiach je nižšia miera školskej dochádzky v porovnaní s mestskými oblasťami. Pravdepodobnosť zápisu do školy je v mestských oblastiach takmer dvakrát vyššia.

Kvalita vzdelávania a vzdelávacia infraštruktúra sú tiež dôležitými faktormi ovplyvňujúcimi pravidelnú školskú dochádzku. Podľa Nannyonjo (2007) žiaci žijúci v blízkosti školy dosahovali lepšie výsledky v porovnaní so žiakmi, ktorí bývajú viac ako dva kilometre od školy. Deti zo vzdialenejších oblastí častejšie meškajú, trávajú viac času chôdzou do školy a zo školy, sú viac unavené a počas vyučovania majú väčšie problémy so sústredením.

3. VÝSKUM

V tejto časti je popísaný zber dát a priebeh výskumu. Výskumná vzorka predstavuje časť populácie a zahŕňa konkrétnych účastníkov výskumného prieskumu. Ak výber účastníkov dostatočne spĺňa charakteristiky populácie, potom možno výsledky zovšeobecniť (Dušková, Šafaříková, 2015).

Účelovo boli vybrané tri základné školy v okrese Buikwe v Ugande. S týmito základnými školami má osobnú skúsenosť jeden z autorov tohto príspevku. zo svojej päťmesačnej stáže v Ugande v roku 2015. Autor poznal prostredie škôl, učiteľov a riaditeľov vybraných škôl. Školy boli vybrané na základe súhlasu riaditeľov zúčastniť sa na výskume. Do výskumu boli vybraní žiaci, ktorí navštevujú piate, šieste a siedme ročníky vybraných základných škôl. Autori predpokladali dostatočnú úroveň angličtiny žiakov týchto ročníkov, aby porozumeli výskumu a otázkam v dotazníku.

Výskum sa realizoval v troch základných školách v okrese Buikwe v Ugande: Matia Mulumba Buikwe SSabawaali Primary School, St Mary's Malongwe Catholic Primary School a St Anthony Nyenga Girls' Primary School v období od februára do septembra 2018. Celkový počet účastníkov dotazníkového šetrenia bol 494 žiakov, pričom celkový počet žiakov v piatom, šiestom a siedmom ročníku na všetkých troch školách bol 542. Miera návratnosti odpovedí bola teda viac ako 91 %.

Dotazník bol zostavený podľa vybraných skúmaných faktorov. Pozostával z ôsmich častí:

- doprava do školy – akým spôsobom sa respondenti dopravovali do škôl,
- domáce práce – vykonávanie činností súvisiacich s chodom domácností,
- rodina – rodinná situácia dieťaťa, počet členov domácnosti, informácie o biologických rodičoch či vychovávateľoch,
- bývanie – typ bývania, majetok domácnosti,
- stravovacie návyky detí,
- podpora detí prostredníctvom akéhokoľvek programu pomoci/podpory,
- vzdelávanie – informácie o účasti na vzdelávacom procese
- osobné údaje o respondentoch – pohlavie, vek, trieda, škola, bydlisko atď.

Ďalšie údaje boli získané zo sekundárnych dokumentov akými sú napr. triedne knihy na školách (využívané pre dennú evidenciu žiakov).

4. DÁTA A METÓDY

Na analýzu determinantov školskej dochádzky v okrese Buikwe v Ugande bol použitý regresný model s panelovými dátami. V tejto kapitole je popísaný dataset a premenné používané vo výskume, ďalej metódy výskumu a výsledky tohto výskumu.

Závislá premenná udáva počet absencií žiakov v troch základných školách v okrese Buikwe v Ugande za obdobie od februára 2018 do septembra 2018. Vysvetľovaná premenná má 3249 pozorovaní, avšak kvôli mnohým chýbajúcim hodnotám na strane nezávislých premenných bol počet pozorovaní, ktoré vstupujú do analýzy, približne 1500.

V analýze bolo použitých štrnásť nezávislých premenných, ktoré možno rozdeliť do štyroch kategórií. Prvá kategória odráža základné charakteristiky žiaka – vek (v rokoch) a pohlavie. Ďalšou premennou v tejto skupine je vzdialenosť medzi bydliskom a školou – táto premenná vstupuje do analýzy ako *dummy* premenná, ktorá sa rovná 1, ak je vzdialenosť bydliska od školy väčšia ako mediánová vzdialenosť (t.j. vyššia ako 1,5 km).

Druhá skupina premenných poukazuje na charakteristiky domácnosti, v ktorej žiak žije. Premenná *členovia_domácnosti* predstavuje počet členov žijúcich v jednej domácnosti, zatiaľ čo premenná *súrodenci* zachytáva počet mladších súrodencov v tejto domácnosti. Premenná *sirota* vyjadruje, či dieťa žije aspoň s jedným biologickým rodičom. Premenná *vzdelanie_matka* je *dummy* premenná, ktorá vyjadruje, či matka dieťaťa ukončila stredoškolské alebo vysokoškolské vzdelanie.

Asset Index meria životnú úroveň domácností. Skladá sa z dvoch čiastkových indexov: index kvality domu a index majetku. Prvý index zohľadňuje základné vlastnosti domu, ako sú materiály stien, strechy, prístup k elektrine, počet izieb atď. Druhý index zohľadňuje vlastníctvo rôznych predmetov (auto, sporák, posteľ, kreslá, mraznička, telefón atď.) členmi domácnosti. Oba čiastkové indexy majú rovnakú váhu a premenné, ktoré obsahujú, majú tiež rovnakú váhu.

Tretia kategória premenných zachytáva charakteristiky hlavy domácnosti. Skúma, či je hlavou domácnosti žena (*žena_domácnosti*) a či je hlava domácnosti biologickým rodičom žiaka (*rodič*).

Posledná skupina premenných odráža sociálnu a ekonomickú situáciu žiaka – koľko rôznych druhov domácich prác (napr. nosenie vody, varenie, pranie oblečenia atď.) musí vykonávať pred

odchodom do školy (*domáce_práce*), či žiak vykonáva nejakú platenú prácu (*zamestnanie*), či je dieťa podporované alebo sponzorované prostredníctvom nejakého programu pomoci (*sponzoring*) a či dieťa pociťovalo silný hlad alebo nedostatok jedla aspoň raz za týždeň (*hlad*).

Premenné *pohlavie*, *žena_domácnosti*, *rodič*, *sirota*, *vzdelanie_matka*, *zamestnanie*, *sponzoring* a *hlad* sú *dummy* premenné.

Údaje pre všetky tieto premenné boli získané od žiakov z troch vybraných škôl St. Matia Mulumba Buikwe SSabawaali Primary School, St. Mary's Malongwe Catholic Primary School, and St. Anthony Nyenga Girls' Primary School) v okrese Buikwe v Ugande.

Zatiaľ čo závislá premenná (absencie žiakov za osem mesiacov) sa v čase mení, nezávislé premenné sú v čase konštantné. Rozhodli sme sa pracovať s časovo premenlivým charakterom závislej premennej pomocou prístupu založeného na panelových dátach. Keďže závislá premenná je v počtoch (počet mesačných absencií), použili sme tzv. poissonovu regresnú analýzu. Testovali sme prítomnosť individuálnej heterogenity a na základe výsledkov sme sa rozhodli pre model poissonovej regresie s náhodnými efektmi.

Cieľom tohto článku je zistiť hlavné faktory, ktoré ovplyvňujú školskú dochádzku v okrese Buikwe v Ugande. V tabuľke 1 sú uvedené výsledky analýzy.

Tabuľka 1: Výsledky regresnej analýzy

Závislá premenná: <i>absencies</i>	
Premenná	Koef.
<i>vek</i>	-0.0909*** (0.0363)
<i>pohlavie</i>	0.3524*** (0.19070)
<i>vzdialenosť</i>	0.1770* (0.1860)
<i>členovia_domácnosti</i>	-0.0427* (0.0256)
<i>žena_domácnosti</i>	-0.3823*** (0.1112)
<i>rodič</i>	0.1831 (0.1565)
<i>sirota</i>	0.5335*** (0.1508)
<i>súrodenci</i>	0.0638* (0.0351)
<i>vzdelanie_matka</i>	-0.1867* (0.1066)
<i>zamestnanie</i>	0.2277** (0.1184)
<i>domáce_práce</i>	-0.1029*** (0.0388)
<i>sponzoring</i>	-0.2878* (0.1619)
<i>hlad</i>	-0.0526 (0.1155)
<i>Asset Index</i>	0.0043* (0.0026)
Počet pozorovaní	1527
Počet skupín	220
Wald chi2	287.60***

Zdroj: výpočty autorov. ***Štatisticky významné na 1% hladine významnosti. **Štatisticky významné na 5% hladine významnosti. *Štatisticky významné na 10% hladine významnosti. Robustné štandardné chyby sú uvedené v zátvorkách.

Z výsledkov vyplýva, že existuje významný negatívny vzťah medzi počtom absencií a vekom dieťaťa. Premenné *vek*, *členovia_domácnosti*, *vzdelanie_matka*, *domáce_práce*, *sponzoring* a *hlad* taktiež ovplyvňujú školskú dochádzku v okrese Buikwe v Ugande negatívne. Pozitívny vplyv na počet absencií majú premenné *pohlavie*, *vzdialenosť*, *rodič*, *sirota*, *súrodenci*, *zamestnanie* a *Asset index*. Premenné *rodič* a *hlad* sú štatisticky nevýznamné.

Napriek zisteniam štúdií (napr. Teshome (2002), Ahiakpor a Swaray (2015)), ktoré hovoria, že dievčatá sú viac zapojené do vykonávania domácich prác a ich školská dochádzka a výsledky v škole sú horšie,

v našom výskume majú chlapci horšiu školskú dochádzku. Pohlavie dieťaťa je veľmi častým faktorom, ktorý ovplyvňuje školskú dochádzku, v mnohých prípadoch aj v kombinácii s inými premennými. Staršie deti majú tendenciu mať vyšší počet absencií. S rastúcou vzdialenosťou medzi domovom a školou počet absencií stúpa. Deti, ktoré žijú vo vzdialených oblastiach, častejšie meškajú alebo chýbajú v škole.

Hoci v predchádzajúcich článkoch (napr. Nannyonjo, 2007) bol vzťah medzi dochádzkou do školy a veľkosťou domácnosti pozitívny, v našej štúdií existuje negatívny vzťah medzi počtom členov domácnosti a počtom absencií. Na základe nášho výskumu môžeme povedať, že vo väčších domácnostiach si členovia medzi sebou rozdelia domáce práce a deti môžu pravidelne navštevovať školu. Ak má dieťa mladších súrodencov, musí sa o nich starať a jeho školská dochádzka sa znižuje.

Podľa odbornej literatúry platí, že ak domácnosť vedie žena, deti majú menej absencií v škole. Absencie v škole sú nižšie aj vtedy, keď matka ukončila vyššie sekundárne alebo terciárne vzdelanie. Ak dieťa nemá aspoň jedného rodiča, počet absencií sa zvyšuje. Vo všeobecnosti platí, že pravidelnú dochádzku dieťaťa do školy najviac ovplyvňujú biologickí rodičia. Naše výsledky sa zhodujú s predchádzajúcimi štúdiami týkajúcimi sa školskej dochádzky detí v rozvojových krajinách (napr. Ainsworth et al., 2002).

Ak má dieťa platenú prácu, má tendenciu častejšie chýbať v škole. Detská práca a pravidelná školská dochádzka sa vylučujú (Cardoso a Verner, 2006). Náš model ukazuje, že ak dieťa vykonáva domáce práce pred vyučovaním, počet absencií sa znižuje. Tento výsledok nepotvrďuje predchádzajúce výskumy. Napríklad Namukwaya a Kibirige (2014), ako aj De Muro a Burchi (2007) zistili, že zapojenie do domácich prác je jedným z kľúčových dôvodov, prečo deti nemôžu pravidelne navštevovať školu. Na základe neformálnych rozhovorov s riaditeľmi troch skúmaných škôl v okrese Buikwe predpokladáme, že tento výsledok ukazuje to, že takéto dieťa je viac aktívne, má lepší prístup k práci a povinnostiam a je schopné popri domácich prácach navštevovať aj školu.

Vzťah medzi premennou sponzorom a počtom absencií je negatívny – deti podporované prostredníctvom akéhokoľvek programu pomoci sú viac motivované chodiť do školy. Niektoré z týchto programov sú aj podmienené pravidelnou školskou dochádzkou.

Vzťah medzi Asset indexom a školskou dochádzkou je neočakávaný a nepotvrďuje predošlé výskumy a štúdie. Ekonomické faktory a chudoba zvyčajne ovplyvňujú počet absencií negatívne, ale v našom výskume je vzťah medzi ekonomickou situáciou domácnosti a školskou dochádzkou detí pozitívny. Podľa štúdií Cardosa a Verner (2006), UNICEF (2016) a Namukwaya a Kibirige (2014) je chudoba hlavnou a najdôležitejšou prekážkou školskej dochádzky na všetkých stupňoch vzdelávania.

5. ZÁVER

Výskum analyzuje faktory ovplyvňujúce školskú dochádzku žiakov. Výskum prebiehal na troch základných školách v okrese Buikwe v juhovýchodnej časti Ugandy v roku 2018.

Teoretická časť štúdie predstavuje hlavné faktory, ktoré vo všeobecnosti ovplyvňujú školskú dochádzku. Školskú dochádzku v skúmanom okrese Buikwe ovplyvňuje mnoho faktorov. Na analýzu týchto faktorov bol použitý regresný model s panelovými dátami. Z článku vyplýva, že vek a pohlavie dieťaťa, vzdialenosť medzi bydliskom a školou, počet členov domácnosti, počet mladších súrodencov dieťaťa a vykonávanie domácich prác dieťaťom

významne ovplyvňujú školskú dochádzku v tomto regióne. Taktiež je potvrdený kompromis medzi školskou dochádzkou a platenou prácou detí. Strata rodičov má tiež silný negatívny vplyv na pravidelnú školskú dochádzku. Deti žijúce v domácnostiach, ktoré vedú ženy a ktorých matka má vyššie vzdelanie, navštevujú školu pravidelnejšie. Rôzne programy pomoci alebo podpory detí školskú dochádzku ovplyvňujú pozitívne.

Limitom výskumu je malá výskumná vzorka. Výsledky tejto štúdie nie je možné zovšeobecniť, keďže dáta boli zozbierané na troch konkrétnych školách v malej oblasti v Ugande. Zistenia tohto výskumu však prinášajú náhľad do problematiky pravidelnej školskej dochádzky detí a jej determinantov v rozvojovom regióne (okres Buikwe v Ugande).

Zdroje

1. AINSWORTH, M., BEEGLE, K., KODA, G. The impact of adult mortality on primary school enrolment in Northwestern Tanzania. Africa Region Human Development Working Paper Series, 2002.
2. AHIKPOR, F., SWARAY, R. Parental expectations and school enrolment decisions: Evidence from rural Ghana. Review of Development Economics 19(1), 2015.
3. ALIKA, I. H., EGBOCHUKU, E. O. Drop Out From School Among Girls In Edo State: Implications From Counselling. Edo Journal of Counselling 2(2), 2009.
4. BATEGEKA, L., OKURUT, N. Universal Primary Education. Policy Brief 10. London: Overseas Development Institute, 2005.
5. BUIKWE DISTRICT LOCAL GOVERNMENT. The Republic Of Uganda Buikwe District Local Government District Development Plan (DDP II) 2015/16 – 2019/20. Uganda: Buikwe District, 2015.
6. Buikwe.go.ug. Education and Sports. <https://buikwe.go.ug/dept/education-and-sports>
6. CARDOSO, A. R., VERNER, D. School Drop-Out and Push-Out Factors in Brazil: The Role of Early Parenthood, Child Labor, and Poverty. Discussion Paper No. 2515. Bonn: IZA, 2006.
7. DE MURO, P., BURCHI, F. Education for Rural People and Food Security: A Cross Country Analysis. Rome: FAO, 2007. ISBN: 978-92-5-105858-9.
8. DUŠKOVÁ, L., ŠAFAŘÍKOVÁ, S. Kvalitativní metody pro rozvojová studia. Olomouc: Univerzita Palackého, 2015. ISBN 978-80-244-4740-7.
9. KARABO, M., NATAL, A. Factors influencing high dropout rates of girl child from education: A case study of black women in North West Province, South Africa. Journal of social development in Africa 28(1), 2015.
10. LLOYD, C. B., BLANC, A. K. Children's Schooling in sub-Saharan Africa: The Role of Fathers, Mothers, and Others. Population and Development Review 22(2), 1996.
11. NAMUKWAYA, A. V., KIBIRIGE, I. Factors Affecting Primary School Enrolment and Retention of Pupils in Kotido District, Uganda. Mediterranean Journal of Social Sciences 5(8), 2014.
12. NANNYONJO, H. Education Inputs in Uganda: An Analysis of Factors Influencing Learning Achievement in Grade Six. World Bank Working Paper No. 98: Africa Human Development Series. Washington D. C.: The International Bank for Reconstruction and Development, 2007. ISBN-10: 0-8213-7056-1.
13. PAL, S. Child Schooling in Peru: Evidence From A Sequential Analysis of School Progression. Journal of Population Economics 17(4), 2004.

14. TANSEL, A. School Attainment, Parental Education and Gender in Côte d'Ivoire and Ghana. *Economic Development and Cultural Change* 45(4), 1997.
15. TESHOME, N. Low Participation of Female Students in Primary Education: A Case Study of Dropouts from the Amhara and Oromia Regional States in Ethiopia. Addis Ababa: UNESCO, 2002.
16. UGANDA BUREAU OF STATISTICS. The National Population and Housing Census 2014 – Area Specific Profile Series, Uganda: Kampala, 2017.
17. UNDP. Human development report 2016: Human Development for Everyone. New York: UNDP, 2016. ISSN: 0969-4501.
18. UNESCO. Inclusion and Education: All Means All. Global Education Monitoring Report. Paris: UNESCO, 2020. ISBN: 978-92-3-100388-2.
19. UNICEF. The State of the World's Children 2016: A Fair Chance for Every Child. New York: UNICEF, 2016. ISBN: 978-92-806-4838-6.
20. WFP. World Hunger Series 2006: Hunger and Learning. Rome: WFP, 2006. ISBN 92-95050-00-2.
21. WFP. Uganda: Country Brief. 2021. https://docs.wfp.org/api/documents/WFP-0000133646/download/?_ga=2.5897779.109919449.1639776459-705441185.1638450596